

ŠPO zřizovaná více obcemi – novinka roku 2026

Novela školského zákona přináší řadu změn v oblasti školských právnických osob. Nové možnosti se otevírají zejména pro obecní zřizovatele, kteří chtějí zefektivnit správu svých škol, reagovat na demografický vývoj a spolupracovat s okolními obcemi. Tento článek přináší stručný přehled zmiňovaných novinek.

Společná ŠPO více zřizovatelů – aneb meziobecní spolupráce v praxi

Právní úprava umožňuje obcím společně zřizovat školské právnické osoby (ŠPO) mimo rámec dobrovolného svazku obcí, a to na základě zřizovatelské smlouvy. Několik obcí může takto společně zřizovat a provozovat jednu školu v jedné společné budově nebo mohou své stávající školy sdružit pod jednu společnou ŠPO. Přitom každá obec zůstává zároveň skutečným zřizovatelem, což je rozdílné oproti tzv. svazkovým školám, kde zřizovatelem není obec, ale dobrovolný svazek obcí jakožto odlišný právní subjekt.

Tento způsob nabízí obcím stabilnější řešení, než jsou dohody o společném školském obvodu. Prostřednictvím zřizovatelské smlouvy lze flexibilně nastavit majetkové vztahy, financování i odpovědnost. Ve zřizovatelské smlouvě lze též stanovit, že jednotlivá pracoviště budou v rámci společné ŠPO fungovat jako samostatné organizační jednotky. Orgánem ŠPO více zřizovatelů je kromě ředitele také rada školské právnické osoby, která vykonává část kompetencí za zřizovatele (obce) a zároveň vykonává i další kompetence v rámci řízení ŠPO.

Jak je to s financováním společně zřizované ŠPO?

Mezi financováním pedagogické práce ze státního rozpočtu ve školách, jejichž činnost vykonává ŠPO, a školách, jejichž činnost vykonává příspěvková organizace, není žádný rozdíl. Liší se ale výše daňových příjmů v případě, že ŠPO vykonává činnost základní školy. Jedná se totiž o formu meziobecní spolupráce, takže pro účely rozdělení daňových příjmů jsou žáci základní školy započítáni s výhodnějším koeficientem (ve výši 1,2), než je tomu u žáků běžných základních škol zřizovaných jedinou obcí (koeficient ve výši 1). Žák základní školy společně zřízené ŠPO tak do rozpočtu obce přinese o 20 % více peněžních prostředků. Zřizovatelské obce si společně určí, která z nich bude tzv. „rozhodný zřizovatel“. Tato obec pak bude příjemcem „školského“ RUD, přičemž může být účelně smluvně zajistit, aby peněžní prostředky „na žáka“ z RUD byly ze strany dané obce vynakládány na fungování školské právnické osoby. Současně je možné, aby další obec přispívala například na investiční potřeby školy. Vymezení způsobu majetkového zajištění činnosti školské právnické osoby je povinnou náležitostí zřizovatelské smlouvy.

Jak je to s organizačními jednotkami společně zřizované ŠPO?

Zákon nově umožňuje zřizovat u ŠPO organizační jednotky, které slouží k zabezpečení výkonu činnosti školy nebo školského zařízení. Tyto organizační jednotky se definují ve zřizovatelské smlouvě a zapisují

se do rejstříku ŠPO a rejstříku škol a školských zařízení. Mohou mít vlastní název, vlastní školský obvod a vlastní školní vzdělávací program, což vytváří podmínky pro to, aby si původně samostatné školy zachovaly svou vlastní pedagogickou autonomii a specifičnost. Pokud má ŠPO organizační jednotky, dodržení pravidel pro název školy podle § 8a odst. 1 a 2 školského zákona se uplatňují jen u organizačních jednotek. ŠPO může mít název zjednodušený, regionálně ukotvený (např. „Školy Dolnohradsko“), což často přináší i zkrácení názvu. Nicméně z názvu ŠPO musí být zřejmé, že poskytuje vzdělávání a školské služby. Organizačním jednotkám je možné v rozpočtu stanovit samostatné závazné ukazatele, aby bylo zajištěno spravedlivé čerpání rozpočtu.

Jaká je role rady ŠPO zřizované více zřizovateli?

Rada je orgánem, který usnadňuje výkon zřizovatelské agendy vůči ŠPO. Má 3–15 členů, které dle svého uvážení jmenují zřizovatelé. Členům může být za výkon jejich funkce vyplácena odměna ze zlepšeného výsledku hospodaření školské právnické osoby. Výši odměny stanoví zřizovatelé. Rada schvaluje mimo jiné také školní vzdělávací programy nebo organizační řád ŠPO. To dává radě kompetence, kterými jinak obec jakožto jediný zřizovatel nedisponuje.

Jaké jsou výhody společně zřizované ŠPO?

Společně zřízená ŠPO představuje řešení pro obce, které mají zájem o spolupráci s jinými obcemi v oblasti zajištění vzdělávání, aniž by bylo třeba zakládat dobrovolný svazek obcí či řešit školství na úrovni celého území dobrovolného svazku obcí.

Výhody takové spolupráce jsou následující:

- Zůstává zachována zřizovatelská role obce.
- O 20 % vyšší školský RUD na žáka základní školy.
- Zřízení organizačních jednotek ŠPO zajistí vnitřní autonomii původně samostatných škol.
- Je možné stanovit samostatné školské obvody pro jednotlivé organizační jednotky ŠPO.
- Prostřednictvím rady ŠPO získává zřizovatel nové kompetence.
- Ředitelství ŠPO může efektivněji a s většími personálními kapacitami zajišťovat nepedagogické agendy pro všechna pracoviště.
- Praktický dopad spojení škol do jedné ŠPO na děti, žáky a jejich rodiče nebo pedagogy je minimální.

Shrnut a podtrženo, ŠPO zřízená více obcemi představuje inovovaný způsob zřizování a provozování škol, který je svébytnou formou meziobecní spolupráce s mnoha výhodami!

Více podrobností zde: https://edu.gov.cz/metodicke_materialy/skolska-pravnicka-osoba/

Legislativa: [§ 124 až § 140 školského zákona](#)

ŠPO zřizovaná více obcemi
© 2026 by MŠMT is licensed under [CC BY 4.0](#)